

Notat

Styrelsen for
Undervisning og Kvalitet
Kontor for Gymnasier

Teglholmsgade 1
2450 København SV
Tlf. nr.: 33 92 50 00
E-mail: stuk@stukvum.dk
www.stukvum.dk
CVR-nr.: 29634750

Fremgangsmåde ved fastsættelse af foreløbige kapaciteter

1. februar 2024
Sagsnr.: 23/2891

Den 1. september 2023 fik alle udbydere af gymnasiale uddannelser udmeldt en beregningsteknisk kapacitet for hvert udbud af stx, hf, hhx, htx og pre-IB. De beregningstekniske kapaciteter for skoleåret 2024/25 tog grundlæggende udgangspunkt i de centralt udmeldte endelige kapaciteter for skoleåret 2023/24, som udmeldt af STUK den 15. maj 2023, dvs. kapaciteten før regionerne hævede kapaciteten til eventuelle ufordelte ansøgere og eftertilmeldere. Der blev dog foretaget en række mindre justeringer på enkelte udbud på grund af den forventede udvikling i søgepopulationen fra 2023 til 2024.

På baggrund af de udmeldte beregningstekniske kapaciteter har institutionerne kunnet indberette ønsker om en anden kapacitet. Med udgangspunkt i disse tilbagemeldinger, og med bidrag fra de fem regioner, har STUK nu fastsat de foreløbige kapaciteter, jf. § 4 i bekendtgørelse om kapacitetsfastsættelse, zoner og profilgymnasier for de gymnasiale uddannelser, nr. 1209 af 29. august 2022.

De foreløbige kapaciteter er fastsat ud fra følgende fremgangsmåde (uddybes i notatet):

- De foreløbige kapaciteter fastsættes med henblik på at sikre en hensigtsmæssig balance mellem en **stram kapacitetsstyring** og en **høj førsteprioritetsopfyldelse**.
- Den beregningstekniske kapacitet fastholdes som udgangspunkt.
- Hvis institutionen ønsker at operere med en **anden klassekvotient**, end den der følger af den beregningstekniske kapacitet, tilpasses klassekvotienten som udgangspunkt i forbindelse med fastsættelse af de foreløbige kapaciteter.
- Der fastsættes ikke kapacitet til **eftertilmeldere**.
- **Pre-IB** tildeles som udgangspunkt den ønskede kapacitet.

Hvad er den foreløbige kapacitet?

Det følger af § 8 i lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., at der skal sikres kapacitet til alle ansøgere, der opfylder optagelsesbetingelserne og kan optages, og at alle, der har påbegyndt en almen gymnasial uddannelse, kan fuldføre denne.

Den foreløbige kapacitet er STUK's foreløbige opgørelse af, hvilken kapacitet, målt på antal elevpladser, det enkelte gymnasiale udbud skal tildeles på stx, hf, hhx, htx og pre-IB. Den foreløbige kapacitet udmeldes til institutionerne senest den 1. februar 2024. Den endelige kapacitet for 2024/25, som fastsættes på baggrund af de faktiske ansøgertal, forventes at blive udmeldt den 24. april 2024. Se mere om den samlede proces for fastsættelse af kapacitet her: [Kapacitetsfastsættelse på de gymnasiale uddannelser | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#)

Hvordan er den foreløbige kapacitet for skoleåret 2024/25 fastsat?

Ved fastsættelsen af de foreløbige kapaciteter er der foretaget en særskilt vurdering af alle institutioners indberetninger af kapacitetsønsker for hvert enkelt udbud.

Fastsættelsen af de foreløbige kapaciteter er herudover foretaget efter bidrag fra hver enkelt region om lokale forhold. Der er særligt lagt vægt på klassekvotienter, udbuddenes antal af 1. prioritetsansøgere til skoleåret 2023/2024 og antal fordelte ansøgere ved fordelingen til skoleåret 2023/2024. Derudover er der for de erhvervs-gymnasiale uddannelser sikret en vis overkapacitet samlet set.

Regionernes tilbagemeldinger til STUK

I overensstemmelse med processen beskrevet i kapitel 1 i bekendtgørelse om kapacitetsfastsættelse, zoner og profilgymnasier for de gymnasiale uddannelser, nr. 1209 af 29. august 2022, har regionerne modtaget den beregningstekniske kapacitet og institutionernes indberettede ønsker til en anden kapacitet. Regionerne har på baggrund heraf givet en skriftlig tilbagemelding til STUK. Regionernes tilbagemeldinger har bidraget til at sætte fokus på lokale forhold som eksempelvis fordelingshensyn i form af kendskab til lokale søgemønstre, lokale og regionale transportforhold, historiske fordelingsudfordringer mv. Regionernes tilbagemeldinger er vurderet under hensyntagen til balancen mellem stram kapacitetsstyring og høj 1. prioritetsopfyldelse, hvorfor regionernes anbefalinger ikke i alle tilfælde er fulgt.

Klassekvotient

Det er ikke alle afdelinger, der anvender en klassekvotient på 28 elever pr. klasse. Der er fx nogle afdelinger, der historisk har opereret med en

teknisk overbooking. Det har de gjort for at imødekomme de udfordringer, der kan komme, som følge af at der kan være ansøgere, som falder fra fra ansøgningstidspunktet og ind i starten af det næstkommende skoleår. Teknisk overbooking indebærer således, at nogle institutioner planlægger med en kapacitet, som er større end 28 elever pr. klasse i fordelingsprocessen i foråret. Der er også nogle afdelinger, der opererer med en lavere klassekvotient end 28 elever pr. klasse.

I forbindelse med fastsættelsen af de foreløbige kapaciteter har alle institutioner haft mulighed for at indberette, hvis de ønsker at anvende en anden klassekvotient end den, der er udmeldt i de beregningstekniske kapaciteter.

Institutionernes ønske om en anden klassekvotient er som udgangspunkt imødekommet i fastsættelsen af de foreløbige kapaciteter. Der er dog også tilfælde, hvor ønsket om en anden klassekvotient ikke er imødekommet, fx hvis det ville indebære en lavere kapacitet. I det tilfælde er den udmeldte beregningstekniske kapacitet som udgangspunkt fastholdt. Det er gjort ud fra et hensyn til institutionen, således at ønsket om en anden klassekvotient ikke i sig selv resulterer i en lavere kapacitet.¹

Der er ikke fastsat en anden teknisk klassekvotient end den, der evt. fremgik af de beregningstekniske kapaciteter, medmindre institutionen selv har indgivet ønske herom via indberetningsfladen eller efterfølgende via regionerne.

Uanset hvilken klassekvotient (eventuelt med teknisk overbooking) det enkelte udbud opererer med, vil regionsrådet – til og med første hele uge af november måned – kunne fylde eventuelle ledige pladser op med fx ufordelte ansøgere og eftertilmeldere til den fastsatte endelige kapacitet.

Ift. skiftere er det lederen på en institution, der afgør, om en elev, der ønsker at skifte til institutionen, opfylder betingelserne for at skifte (jf. § 14 i lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v.), og om der inden for institutionens fastsatte kapacitet er en ledig plads til eleven. Det vil være muligt for lederen at tage hensyn til det fleksible klasseloft i vurderingen af, om der er plads på institutionen.

¹ Eksempelvis kan en institution have fået en beregningsteknisk kapacitet på 150 elevpladser, svarende til 5 klasser med 30 elever. Institutionen ønsker 174 elevpladser, svarende til 6 klasser med 29 elever. Ønsket om 6 klasser kan ikke imødekommes. Her ville en tilpasning til den ønskede klassekvotient på 29 betyde, at institutionen ville få en foreløbig kapacitet på 145 elever, svarende til 5 klasser med 29 elever. I sådan et tilfælde er den beregningstekniske kapacitet på 150 elevpladser fastholdt.

Kapaciteten sætter således både en ramme for fordelingen og for det efterfølgende optag – og der er derfor også en tæt sammenhæng med reglerne om det fleksible klasseloft.

Antal 1. prioritetsansøgere og fordelte ansøgere

Som led i STUK's vurderinger har der desuden været fokus på institutionernes antal af 1. prioritetsansøgere samt fordelte ansøgere i 2023. Søgetallene har været anvendt som supplement til institutioners skriftlige begrundelser for forslag til anden kapacitet og regionernes tilbagemelding. Tallene har således fungeret som underbyggende argument for justering af kapaciteten.

Antallet af elever, som faktisk startede på det enkelte udbud (tilgangstal), har derimod *ikke* været anvendt i fastsættelse af den foreløbige kapacitet, idet kapaciteterne som bekendt skal svare til den estimerede ansøgerpopulation. Tilgangstal har dog indgået som et element i STUK's forståelse af det samlede billede af det enkelte udbuds elevgrundlag.

Overkapacitet på mindre udbud

I fastsættelsen af de foreløbige kapaciteter er der i de enkelte regioner i varierende omfang skabt overkapacitet. Dvs. at kapaciteten overstiger det forventede antal ansøgere i regionen. En del af denne overkapacitet skyldes oprunding til hele klasser. Det sker, fordi der er en del mindre udbud, som har fået fastsat en kapacitet, der er højere end udbuddenes antal 1. prioritetsansøgere (fx kan kapaciteten fastsættes så institutionen kan optage en hel klasse på 28 elever, velvidende, at der bliver oprettet en klasse med fx 10 elever) og højere end det antal ansøgere, der faktisk kan fordeles i området inden for 45 minutters transporttid.

Det bemærkes, at overkapacitet på mindre udbud i tyndtbefolkede egne som oftest ikke har betydning for den endelige elevfordeling, hvorfor ønske herom i høj grad er imødekommet, mens overkapacitet i de større byer kan have markant betydning for fordelingen mellem mindre søgte udbud og de større udbud i byerne. Ønsker om mere kapacitet i større byer er ikke nødvendigvis imødekommet.

I fastsættelsen af de foreløbige kapaciteter har der desuden været fokus på at understøtte udbud omfattet af stop for optag og små udbud.

Kapacitet på pre-IB

Der er et begrænset antal, offentlige pre-IB udbud på landsplan. Udbuddene ligger dertil med en vis geografisk afstand til hinanden. I det perspektiv vurderes det, at der ikke i stort omfang er et væsentligt fordelingshensyn mellem de pågældende udbud. Som udgangspunkt er kapaciteterne på pre-IB derfor fastsat, så de afspejler antallet af ansøgere og efter de pågældende institutioners ønsker.

Kapacitet på hf

I forbindelse med fastsættelsen af de foreløbige kapaciteter har målet været at sikre en hensigtsmæssig balance mellem VUC'ernes hf-kapacitet og de almene gymnasiers hf-kapacitet, idet målgrupperne for de to typer af udbud er forskellige. Der har med andre ord været fokus på, hvordan stram kapacitetsstyring kan understøtte, at de ansøgere, der ønsker at være i et ungemiljø, kan optages på et alment gymnasium, mens de, der ønsker at være i et voksenmiljø, kan optages på et VUC.

Stx kapacitet i København

Da det forventes, at antallet af ansøgere til stx i København i 2024/25 overstiger antallet af elevpladser fastsat sidste år, svarer de foreløbige kapaciteter som udgangspunkt til institutionernes indberettede maksimale bygningsmæssige kapacitet. Dette gælder også for gymnasier i Københavns omegn samt Nordsjælland – også selvom institutionen ikke selv har indgivet ønske herom. Hermed skabes der pladser til så mange rettidige ansøgere, der fordeles i den centrale fordelingsmekanisme, som muligt.

Videre proces ift. fastsættelsen af de endelige kapaciteter

Der kan som nævnt være behov for justeringer hen mod fastsættelsen af de endelige kapaciteter, som forventes udmeldt den 24. april 2024, når de endelige søgetal er kendt. De endelige kapaciteter vil således afspejle en opdatering af de foreløbige kapaciteter med søgetallene samt øvrige justeringer, som viser sig nødvendige for at understøtte lovens formål.

Bilag: Estimeret ansøgerpopulation ved beregningsteknisk og foreløbig kapacitet

Processen for elevfordeling til skoleåret 2024/2025 er justeret siden udmeldelsen af de beregningstekniske kapaciteter, således at processen generelt er fremrykket ca. 3 uger i forhold til processen til skoleåret 2023/24, hvormed kun rettidige ansøgere (med komplette ansøgninger, herunder forældreunderskrift hvor påkrævet) fordeles i den centrale fordelingsmekanisme. Den hidtidige forventede ansøgerpopulation byggede på en procesplan, hvor fristen for at komme med i den centrale fordeling lå d. 1. april 2024. Den revurderede forventede ansøgerpopulation er fastlagt efter processen med ansøgningsfrist d. 1. marts 2024. Den fremrykkede dato betyder samlet set, at der bliver lidt færre ansøgere (forventeligt ca. 900), der skal fordeles i den centrale fordelingsmekanisme. I revurderingen af ansøgerpopulationen til skoleåret 2024/2025 er disse ansøgere derfor trukket fra den oprindelige estimering af ansøgerpopulationen på regions- og uddannelsesniveau, jf. tabel 1.

Det forventes samtidig, at der vil være lidt flere ansøgere (som søger efter d. 1. marts 2024), der skal fordeles af regionerne.

Tabel 1 Forventet antal ansøgere 2024 og revurdering af denne pga. ændret frist for at indgå i den centrale fordeling

Region	Uddannelse	Forskel ml. tidligere forventede antal ansøgere og revurderet forventede antal ansøgere	Tidligere forventede antal ansøgere 2024 (frist d. 1. april 2024)	Revurderet forventede antal ansøgere til 2024 (frist d. 1. marts 2024)
Hovedstaden	Hf	169	2646	2477
Hovedstaden	Hhx	19	2489	2470
Hovedstaden	Htx	5	1299	1294
Hovedstaden	Pre-IB	34	193	159
Hovedstaden	Stx	74	10628	10554
Midtjylland	Hf	95	2098	2003
Midtjylland	Hhx	17	3195	3178
Midtjylland	Htx	15	909	894
Midtjylland	Pre-IB	41	347	306
Midtjylland	Stx	32	5525	5493
Nordjylland	Hf	58	761	703
Nordjylland	Hhx	9	1264	1255
Nordjylland	Htx	3	388	385
Nordjylland	Pre-IB	6	59	53
Nordjylland	Stx	-2	2067	2069
Sjælland	Hf	85	1468	1383
Sjælland	Hhx	16	1676	1660
Sjælland	Htx	8	559	551
Sjælland	Pre-IB	7	64	57

Region	Uddan- nelse	Forskel ml. tidli- gere forventede antal ansøgere og revurderet forven- tede antal ansø- gere	Tidligere forven- tede antal ansø- gere 2024 (frist d. 1. april 2024)	Revurderet forven- tede antal ansø- gere til 2024 (frist d. 1. marts 2024)
Sjælland	Stx	20	4080	4060
Syddanmark	Hf	109	2286	2177
Syddanmark	Hhx	14	2847	2833
Syddanmark	Htx	0	731	731